

Tumult viert 25 jaar inspirerend mentoraat

Tumult, dé partnerorganisatie van mentoren in het voortgezet onderwijs, viert dit jaar zijn zilveren jubileum. Al 25 jaar zet Tumult zich in voor de beste mentorlessen op middelbare scholen en het ondersteunen van docenten in hun cruciale rol als mentor.

Mentoraat: uitdagend en waardevol

Tumult blikt terug op de evolutie van leerlingbegeleiding in het voortgezet onderwijs gedurende de afgelopen 25 jaar. Tumult-directeur Hans Wendel reflecteert: "Bij onze start als uitgever van digitale schoolkranten waren mentoren zelden de helden van het verhaal. De uitdagingen voor mentoren zijn de afgelopen jaren aanzienlijk complexer geworden. De motivatie van leerlingen is soms ver te zoeken, telefoongebruik zorgt voor gedoe in de klas, de mentor moet leerlingen met psychische problemen op het juiste moment doorverwijzen

voor hulp, ouders zijn mondiger geworden en ga zo maar door.

Dat vraagt niet alleen om een betere lesinvulling, maar ook om versterkte mentorvaardigheden. Wij ondersteunen mentoren en teamleiders graag bij hun taak en willen daarnaast laten zien hoe leuk en waardevol het mentoraat is. Een goede begeleiding bij plannen, leren en keuzes maken en een veilige en positieve sfeer in de klas maken het verschil voor leerlingen."

Nationale Mentorendag

Tijdens dit jubileumjaar organiseert Tumult diverse workshops

voor mentoren, rondetafel-sessies voor schoolleiders en teamleiders en brainstormsessies met leerlingen. Als kers op de taart vindt op 16 april 2024 weer de Nationale Mentorendag plaats.

Het doel van deze evenementen is om feestelijke ontmoetingen te combineren met activerende informatie voor mentoren. De feestelijke 'Tumult Times' is een speciale krant die hoogtepunten uit het verleden combineert met lessen voor de toekomst en praktische ideeën voor de mentorles van morgen.

Weerbericht

Er is op dit moment een hogedrukgebied boven ons land, waardoor de kans op neerslachtigheid vermindert. We zien daarom geregeld vrolijke buien de komende tijd. Hier en daar zou het nog wel eens complimenten kunnen regenen.

Wat je verder in deze krant leest:

Interview met Steven Pont: "Motivatie moet je niet zien als iets dat je wel of niet hebt, maar als iets vloeibaars dat beïnvloedbaar is."

p.3

Werkvorm: Hoe motiveer je jezelf?

p.4 en p.5

Tumult Times

Hans Wendel over de ontwikkeling van Tumult in de afgelopen 25 jaar.

Elke dag een beetje beter

Drie dingen waren belangrijk in 1999, toen we begonnen met Tumult: actie ondernemen, al doende iets leren en tegelijkertijd plezier maken met elkaar. Als je dan met zijn allen aan het werk gaat, ontstaan er ideeën, producten en activiteiten. En als je dat goed blijft doen dan voel je na een tijdje alle uren samenwerking die erin zitten en zie je steeds meer de kwaliteit die groeit.

Vanuit de landelijke digitale schoolkrant samen met schoolkrant-redacties, ontstond zo het project 'WatNou?!'

in samenwerking met de Ombudsman. Daaruit groeien nog wat later de Tumult werkboeken voor studie-, sociaal-emotionele, keuze- en creatieve vaardigheden.

Het is als het koken van een goede soep: je stelt je de smaak voor, de tafel en de mensen waarmee je eet, je gaat op zoek naar ingrediënten en zet die op het vuur. Steeds proeven, aanpassen, experimenteren, feedback verwerken en zo steeds beter maken. Zodat uiteindelijk de allerbeste soep op tafel staat!

Een aantal van de oude covers van Tumult-werkboeken.

Onderwijsnieuws uit 1999

Uit heel Nederland vertrokken scholieren vanochtend naar Den Haag om te demonstreren tegen het studiehuis. (Foto Elseke Overbeek)

1999, het oprichtingsjaar van Tumult, was een roerig jaar voor het voortgezet onderwijs. In 1998 was namelijk de zogeheten 'Tweede Fase' (ook wel 'studiehuis') ingevoerd. Dit had betrekking op het vierde leerjaar tot en met het examenjaar havo en vwo. Deze onderwijsvernieuwing had als doel:

- Leerlingen een brede algeme-

- ne ontwikkeling geven,
- samenhang creëren tussen de schoolvakken, en
- een zelfstandiger manier van leren aanbieden die beter aansloot bij de werkwijze in het hoger onderwijs.

De scholieren zelf waren het hier niet mee eens. Op 6 december 1999 demonstreerden ongeveer

20.000 scholieren in Den Haag tegen de Tweede Fase. Hun eis ging vooral over de verlichting van het programma, deze is voor een belangrijk deel ook ingewilligd.

Uit nrc handelsblad van maandag 6 december 1999: "Rector Dein Venema heeft de stakers niet uitgezwaaid toen ze in de

stromende regen vertrokken. Hij houdt ze niet tegen, zegt hij voor vertrek. Maar om het schoolverzuim aan te moedigen gaat hem wat te ver. Hij kan zich wel wat bij de klachten voorstellen.

'De werkdruk is inderdaad flink toegenomen. Docenten hebben minder tijd voor hun vak en voeren het tempo op.'"

In hetzelfde jaar werd Culturele en Kunstzinnige Vorming (CKV) geïntroduceerd als verplicht vak voor alle havo- en vwo-leerlingen. CKV richtte zich op deelname aan kunstzinnige en culturele activiteiten. Tumult geeft sinds 2007 werkboeken uit voor CKV.

Bronnen:

- (1) Tweede fase - Wikipedia.
https://nl.wikipedia.org/wiki/Tweede_fase
- (2) Historisch overzicht van het onderwijs in kunst en cultuur - SLO. <https://www.slo.nl/thema/vakspecifieke-thema/kunst-cultuur/historisch-overzicht>
- (3) Het Nederlandse onderwijs-systeem | Het Onderwijsloket. <https://www.onderwijsloket.com/kennisbank/artikel-archief/hoe-zit-het-nederlandse-onderwijssysteem-in-elkaar>
- (4) Vernieuwen curriculum primair onderwijs en voortgezet onderwijs. <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/toekomst-onderwijs/toekomstgericht-curriculum>
- (5) Voortgezet onderwijs in Nederland - Wikipedia. https://nl.wikipedia.org/wiki/Voortgezet_onderwijs_in_Nederland

Interview met ontwikkelingspsycholoog en auteur Steven Pont

Steven, je bent zelf ooit onderwijzer geweest, hoe zat het toen met de motivatie in de klas?

Het aantal verleidingen om iets anders te gaan doen is groter geworden. Voor 2000 ging je soms uit verveling aan je huiswerk. En nu is iets veel aantrekkelijker altijd maar twee knopjes verwijderd. Daar hebben volwassenen in Silicon Valley hard op gestudeerd. Het grappige is wel dat deze mensen hun eigen kinderen verbieden om een smartphone te gebruiken. Dan kom jij aan met je bodemgesteldheid van Zuidoost-Groningen, ook nog eens verbaal of op papier, terwijl dat brein ondertussen gewend is geraakt aan korte, snelle, impulsrijke informatie. Ons brein wordt ongeduldig van een verhaal dat te lang is.

De tegenhanger van motivatie is afleiding en wat dat betreft strijden we tegen een formidabele tegenstander. Ik ben dan ook, om meerdere redenen (waaronder de sociale) groot voorstander van het telefoonverbod in school. Het brein went aan een bepaald prikkelniveau en alles wat onder dat niveau zit, demotiveert. Als je aan de prikkels gewend bent die je telefoon de hele dag op je afvuurt, en je hebt die prikkels even niet (in de les) dan ga je zelf prikkels veroorzaken, door bijvoorbeeld dingen door de klas te roepen. Of door tumult te veroorzaken.

Welk antwoord moet een school daarop geven?

Verschillende antwoorden. Het telefoongebruik terugdringen, zeker op school. En voor kennisoverdracht kanalen gebruiken zoals activerende werkvormen. Hoe maak je het actief? Dat is vaak door er meer prikkels aan toe te voegen; dat je moet samenwerken, of dat je dingen moet uitzoeken. Dus niet alleen droge kennisoverdracht. Je moet kinderen verleiden om te willen leren. En niet verwachten dat ze voor alle vijftien vakken (of hoeveel het er dan ook zijn) die ze hebben, gemotiveerd zijn. Dat is een illusie.

Kun je iemand anders eigenlijk wel motiveren?

Ja dat kan zeker. Als jij als leerling scheikunde fantastisch

vindt, dan kan je best een saaie docent hebben. Maar als je niet die interesse in scheikunde hebt, maar je docent laat zien hoe het dagelijks leven helemaal wordt beheerst door scheikunde, of hij laat af en toe wat ontploffen of maakt grapjes tussendoor, dan gaat er een enorme motiverende tendens van zo iemand uit. Of je voelt hoe enthousiast iemand is voor zijn of haar vak en dat weet hij of zij over te brengen door interessante vragen te stellen, dan is de passie van een leraar essentieel.

“Motivatie moet je niet zien als iets dat je wel of niet hebt, maar als iets vloeibaars dat beïnvloedbaar is.”

In een ander interview zei je dat uit onderzoek van de OESO blijkt dat Nederland de minst gemotiveerde leerlingen van de wereld heeft. Hoe kan dat?

We hebben het heel goed in Nederland. In grote delen van de wereld is onderwijs je ontsnapingsclausule, dan moet je wel. Of je wordt gestraft als je niet meedoet. Maar onze kinderen hoeven zich niet aan zoveel te ontworsten, want ze hebben het over het algemeen prima thuis. Kinderen hebben meer stem in Nederland; de verhouding is meer symmetrisch dan hiërarchisch, zoals in de ons omringende landen. Wij zetten minder machtsmiddelen in en daardoor hebben we minder invloed op kinderen.

Leerlingen die wij interviewden hadden het over dat het nu niet makkelijk is voor docenten, met ongemotiveerde en luie leerlingen ‘zoals zij’. Ze verwezen naar de media, waar die boodschap vaak voorbijkomt. Internaliseren ze zo iets?

Na corona was het moeilijk om ze weer aan te krijgen. Scholen hebben daar lovenswaardig hard hun best voor gedaan. Die kinderen hoorden altijd: ‘Je moet naar school’, maar tijdens corona hebben ze geleerd: je hoeft helemaal niet naar school. Toen we thuis zaten, ben ik ook gewoon overgegaan. Je wordt beïnvloed door hoe er over je wordt gesproken. Dus ja, als iedereen zegt dat je lui en ongemotiveerd bent, legitimeert dat bijna je luiheid en ongemotiveerdheid. ‘Als jullie dat toch al van mij vinden...’

Dus de desinteresse in een vak, de impulsen van buiten en de symmetrische relatie, dat wordt een goedje waarbij motivatie een thema wordt. Nul18, een platform dat ik ben begonnen na corona, concentreert zich om die reden volledig op het pedagogische stuk. Die kinderen zijn anderhalf jaar ontregeld geweest door het thuiszitten tijdens corona. En toen ze terugkwamen, was het eerste dat wij tegen ze zeiden: ‘Je hebt een leerachterstand.’ Na corona hadden we gevoeliger moeten zijn voor de relatie, maar we zijn meteen op dat didactische gaan zitten. We hadden eerst een maand of twee maanden met ze moeten gaan wandelen, sporten of kunst maken voordat we naar

de didactiek gingen kijken. Nu heeft dat geen zin meer.

Wat moet een mentor dan doen om zo’n leerling in beweging te krijgen?

Het helpt als je je als mentor verdiept in de motivatieleer. Motivatie moet je niet zien als iets dat je wel of niet hebt, maar als iets vloeibaars dat beïnvloedbaar is. Pedagogiek is een manier om een leerling open te krijgen. Bijvoorbeeld: de kwaliteit van de relatie vinden leerlingen belangrijk. Dat is pedagogiek.

Hoe staat het met de motivatie van leraren zelf?

Zoals in elk vak heb je altijd mensen die er spijt van hebben dat ze dat vak hebben gekozen. Je hebt vakidioten die er ineens achter komen dat hun vak sommige mensen niets interesseert. In het onderwijs heb je eigenlijk twee vakken: je boodschap en het volk waar je mee te dealen hebt. Je hebt je vakinhoudelijke beroep en je pedagogische beroep. Ik zou niet durven zeggen of leraren nu meer of minder gemotiveerd zijn dan vroeger. Als het je lukt om je kennis over te brengen en je leerlingen te motiveren, heb je een van de mooiste banen van de wereld en als het je niet lukt, heb je een van de zwaarste banen van de wereld.

Tijdens de Nationale Mentorendag komt serious game expert Nancy Beers ons laten zien hoe spelen de motivatie kan verhogen. Wat is vanuit de pedagogiek jouw ervaring met spelen; hoe belangrijk is dat?
In 1787 schreef Hieronymus van Alphen al: ‘Mijn spelen is leren, mijn leren is spelen, En waarom zou mij dan het leren vervelen?’

Als jongere kinderen niet spelen, is er iets aan de hand. Stoeien is het latere vechten; het is oefenen voor later. Spel is een belangrijk kanaal voor kennisoverdracht. Ik geloof in de variabiliteit van dingen, een zo breed mogelijk repertoire. Bij activerende werkvormen komt meer speelsheid kijken, maar het hoeft geen kermis te worden. Ik geloof niet dat het slecht is als je tien minuten moet luisteren, want ook die cognitieve vermogens moet je ontwikkelen.

Je zei het net zelf al en wij horen dat ook terug: uiteindelijk kun je als docent en zeker als mentor het verschil maken in het leven van een leerling en dat maakt het vak de moeite waard.

Herken je dat?

Het is altijd ingewikkeld, maar het is óf boeiend ingewikkeld of zwaar ingewikkeld. Je hebt gewoon een jaar of drie nodig om het in de vingers te krijgen. Ervaring doet een hoop. Het wordt makkelijker als het geautomatiseerd wordt. Je moet passie voor het vak hebben en passie om met pubers te werken, met alle irrationaliteit die daarbij hoort. Als die malheid van pubers je alleen maar ergert, dan heb je een zwaar vak. Maar het goede nieuws is: het is te leren.

Steven Pont, ooit gestart als onderwijzer, is ontwikkelingspsycholoog, systeemtherapeut en mediator. Verder is hij auteur van verschillende boeken over de ontwikkelingspsychologie en de systeemtheorie. Pont biedt met Nul18.nl een pedagogiekplatform voor professionals in het onderwijs. In zijn podcast ‘Bennis en Pontcast’ bespreekt hij de ontwikkeling van kinderen tussen de 0 en 18 jaar.

Nationale Mentorendag 2025

Tumult zet het mentoraat in de schijnwerpers: laat je inspireren! De Nationale Mentorendag gaat over aandacht voor jou als mentor. Hoe word je nog beter in het begeleiden van je leerlingen en hoe doen andere mentoren het? Op dinsdag 15 april 2025 brengen we weer bekende sprekers, praktische workshops en een energiek festivalgevoel samen. Zet hem alvast in je agenda!

Voor meer informatie zie: tumult.nl/nationale-mentorendag

Hoe motiveer je jezelf?

Wat heb je aan deze les?

In deze les leer je hoe jij jezelf motiveert voor taken waar je geen zin in hebt. Dat is handig, want zo krijg je die vervelende taken toch snel gedaan.

Na deze les kun je:

- aangeven welke schooltaken je wel en niet leuk vindt;
- jezelf motiveren met een beloning;
- anderen tips geven om zichzelf te motiveren.

1. Start

a **Bekijk de activiteiten.**

- Kleur de smiley die voor jou het beste bij deze activiteit past.
- Bedenk zelf nog een activiteit.

   Opdrachten maken in de les.

   De gymles.

   Een SO maken waar je goed voor geleerd hebt.

   Een spreekbeurt of presentatie houden.

   Leren voor een toets.

Voorbeeld

Lange teksten lezen vind ik vervelend, omdat ik er altijd zo slaperig van word.

2. Kern

- a** **Bedenk drie schooltaken die jij echt vervelend vindt om te doen.** Leg ook uit wat je daar vervelend aan vindt.

Deze schooltaak vind ik vervelend ...	omdat ...

Interview Nancy Beers

“Spelen is hoe de natuur leren bedacht heeft.”

Zou je iets willen vertellen over jezelf? Wie ben je, wat doe je en waarom doe je dat?

Ik ben Nancy en ik speel spellen als werk. Dat is de kortste introductie die ik meestal geef van mezelf en die meestal meer vragen oproept dan beantwoordt. Ik heb in de afgelopen tien jaar ongeveer 160 spellen verzameld die ik kan inzetten in een werksetting, of dat nou financiële dienstverlening, onderwijs of ICT is.

Het zijn zogenaamde serious games die naast een speeldoel ook een leerdoel hebben. Ik zet deze spellen dus in om dingen aan of af te leren. Dat kan gaan over kennis of gedrag. Naast mijn opleiding als muziekdocent en IT-nerd, heb ik ook Ludodidactiek gevolgd aan de HKU, waarmee ik mezelf dus expert Game Based Learning mag noemen.

Naast speelsessies en presentaties organiseer ik ook Play in Business, het leukste event over spelen op je werk. Met twintig van mijn vakcollega's laten we daar zien wat er mogelijk is als je spel en spelen inzet als interactief leermiddel.

Wat zijn jouw herinneringen aan mentoren op de middelbare school?

Mijn docent Aardrijkskunde en mentor in de tweede klas middelbare school was meneer Versteeg en hij heeft meer invloed op me gehad dan hij zich waarschijnlijk beseft. Toen ik nogal werd gepest drukte hij me op het hart dat het pesten te maken had met mijn enthousiasme, maar dat dat ook mijn allergrootste superkracht is. Als ik nu kijk naar de referenties van mijn klanten heeft hij dat bij de 14-jarige Nancy behoorlijk goed ingeschat.

Gamification maakt gebruik van spelmechanismen, zoals beloningen en uitdagingen, om taken aantrekkelijker te maken en daarmee motivatie te verhogen. **Game-elementen** introduceren speelse aspecten in niet-spelcontexten, terwijl **serious games** educatieve doelen combineren met vermaak.

Hoe kan spelen een positieve rol spelen in het mentoraat?

Spelen is hoe de natuur leren bedacht heeft. Als het gaat over sociale structuren, verhoudingen en gedragingen zie je dat spel bij andere zoogdieren (ook) een enorm grote rol speelt. Spel kan ook een veilige manier zijn om bepaalde lastige onderwerpen bespreekbaar te maken. Het kan een soort 'buffer' creëren om te praten wat er echt leeft. Dat gaat makkelijker als het 'maar een spel' is.

Wat gun je de middelbare scholieren van nu?

Voor de middelbare scholieren van nu gun ik gewoon een leeromgeving die past bij wat zij interessant vinden. Met spelend leren kunnen ze niet alleen leren wat ze moeten weten voor school, maar ook skills ontwikkelen die echt handig zijn in de toekomst. Een mix van verschillende dingen, zoals games en creatieve opdrachten, maakt leren boeiend en stimuleert hun nieuwsgierigheid.

En wat gun je de mentoren?

Voor mentoren hoop ik op een toolkit van diverse en effectieve pedagogische benaderingen, waaronder gamification en spelend leren. Hierdoor kunnen mentoren de individuele behoeften van hun leerlingen beter begrijpen en erop inspelen. Bovendien kunnen ze met behulp van game-elementen een positieve relatie met hun leerlingen opbouwen, wat essentieel is voor effectief mentor zijn. Een ondersteunende schoolcultuur die de integratie van innovatieve leermethoden aanmoedigt, zal mentoren helpen om een inspirerende en stimulerende leeromgeving te creëren.

Doe mee aan deze quiz over motivatietheorieën en maak kans op een mooie prijs!

1. De behoeftepiramide van Maslow beschrijft in vijf fases wat de mens motiveert. Zet de vijf fases in de goede volgorde:

1. erkenning en waardering

2. zelfontplooiing

3. sociaal contact

4. lichamelijke behoefte

5. veiligheid en zekerheid
2. Carol Dweck onderscheidt twee mindsets: fixed en growth mindset. Plaats de volgende eigenschappen in de juiste categorie:

Fixed mindset

• Openstaan voor kritiek

• Vermijden van uitdagingen

Growth mindset

• Bedreigd voelen door het succes van anderen

• Inspanning zien als iets wat erbij hoort
3. Welk van deze zogeheten 'happy hormones' wordt ook wel het motivatiehormoon genoemd?

a. Oxytocine

b. Endorfine

c. Serotonine

d. Dopamine
4. Gamification wordt ook gebruikt om motivatie te vergroten, omdat gamification verhoogde interesse en aandacht opwekt. Wat zijn voorbeelden van gamification? (let op: meerdere antwoorden zijn goed)

a. Minecraft

b. Leaderboard

c. Challenges

d. Duolingo
5. Waar of niet waar: differentiatie aanbieden in de klas verhoogt de motivatie van leerlingen.

a. Waar

b. Niet waar
- Stuur je antwoorden naar info@tumult.nl met als onderwerp 'Tumult Times quiz'.

De winnaar krijgt voor het einde van het schooljaar bericht van ons!

AL 25 JAAR

tumult

Lesmateriaal voor mentoren

Tumult in de brugklas

Tumult in de brug

Tumult in de tweede

SCAN DE CODE EN VRAAG EEN PROEFEXEMPLAAR AAN

Gesprek Hans Wendel met John Leek over vertrouwen, collectiviteit, ecosystemen en doen

"Kein Gelul en voorwaarts, dat is zo'n beetje mijn mentaliteit. Ik herkende datzelfde bij jou." Aan het woord is John Leek, Manager Creatieve Industrie en Media bij Beeld & Geluid. Tumult-directeur Hans Wendel heet John welkom op het kantoor van Tumult. Ruim 27 jaar geleden leerden de twee elkaar kennen, toen John werkte aan de ontwikkeling van newMetropolis, dat later NEMO ging heten.

Hans Wendel

John Leek (beeld: Paul Ridderhof)

"Met Tumult zitten jullie al jaren heel dicht tegen de leerling aan, in de knieholte van de leerling als het ware. Dat stralen jullie ook uit."

- "Dat klopt wel ja, bij de brainstormsessies die we organiseren over het mentoraat, vinden we het leuk om leerlingen om hun mening te vragen. Dat is waardevol voor ons en voor de scholen."

Hans en John zijn meerdere jaren met elkaar opgetrokken in hun werk. Ze deden gezamenlijke projecten in de tijd dat Tumult nog videoreportages maakte met leerlingen en een digitale schoolkrant uitgaf. Waar kwam de connectie tussen de twee vandaan?

"Jullie hadden een soort jongensachtige geestdrift, die ik zelf ook altijd heb gehad. Gewoon lekker aanpakken. En het hart hebben voor de groep waarvoor je werkt. Ik studeerde af aan de lerarenopleiding (biologie en tekenen) in de jaren '80 en er was toen weinig werk te vinden in het onderwijs. Daarom meldde ik me aan bij het Psychologisch Pedagogisch Instituut (PPI, later Altra), waar jongeren met problemen zaten. Daar gaf ik

mediatraining en fotografie en ik was mentor. Alles wat ik later heb toegepast in mijn werkende leven, heb ik daar geleerd. Echt waar. Ik ben ook niet zo snel meer ergens van onder de indruk."

Om toch nog meer te leren over de ontwikkeling van deze kinderen, deed John nog een studie Pedagogiek en een studie Toegepaste onderwijskunde. Vervolgens vroeg een voormalig docent van de universiteit of hij een artikel wilde schrijven voor een educatieve werkplaats voor leerkrachten. Dat stuk bracht hem bij de organisatie Impuls; het eerste Nederlandse science center in ontwikkeling dat dus later newMetropolis en uiteindelijk NEMO ging heten.

- "Wat hier wel interessant aan is, is dat je iets doet waardoor je ergens terecht komt."

"De rode draad is: ik volg mijn hart. Ik probeer mijn kinderen ook mee te geven: het maakt niet zoveel uit wat je doet, maar volg wel je hart."

- "En doe iets. Je moet in beweging komen."

Begin jaren '90 ontmoetten John en Hans elkaar. Het gebruik van media is sindsdien drastisch veranderd. Wat voor een impact heeft dat gehad op het werk van John als Manager Creatieve Industrie en Media bij Beeld & Geluid en voorzitter van de stuurgroep Alliantie Digitaal Samenleven?

"Bij NEMO gebruikte ik media voor wetenschapscommunicatie. Bij Beeld & Geluid werd ik verantwoordelijk voor media-educatie, daarbij ligt de focus veel meer op de media zelf. Eerst ging mediaeducatie vooral over reclames en propaganda doorgronden. Vanaf 2005 ontstonden de platforms zoals YouTube en daarna ging het hard. Sindsdien ligt de focus van mediaeducatie meer op desinformatie, deepfakes et cetera. Die impact is heel groot. De hoofdfocus moet zijn: hoe kunnen media de wereld beter maken? Maar je moet wel alert zijn op waar het mis kan gaan."

- "Het is voor mensen cruciaal om een verbinding met elkaar aan te gaan. Om elkaar niet alleen te zien door een scherm-pje, maar elkaar ook in de ogen te kijken. En dat je de ander accepteert zoals hij of zij is, dat is een belangrijk menselijk element. Ik heb het idee dat de disconnectie die je nu ziet in de maatschappij ook komt doordat er te weinig aandacht is voor elkaar zien. Dat is natuurlijk ook een belangrijke taak van mentoren: zie elkaar. En neem een toeslagenaffaire: daar zit iemand achter een scherm beslissingen te nemen die op persoonlijk niveau enorme impact hebben."

"Daar sla je de spijker op z'n kop. Dat is precies de kern van de Alliantie die we zijn gestart. Wij modereren dialoogsessies, waarbij altijd een ervaringsdeskundige aanwezig is voor de meerstemmigheid. De dialoog aangaan betekent dat je op een dieper niveau contact maakt met elkaar. Ook als je het niet met elkaar eens bent."

- "Dat is heel relevant voor mentoren. We hadden hier laatst een bijeenkomst van het Tumult

mentorenpanel en dat had 'polarisatie' als onderwerp. Het concrete voorbeeld was: wat doe je als leerlingen met PLO-sjaals (of 'keffiyeh') op school komen? Een van de manieren om daarmee om te gaan is door te kijken naar gemeenschappelijke winst. Dan haal je zo'n onderwerp uit de conflictsfeer."

"Inderdaad. Veel mensen zitten bij kinderen te veel op het regel-niveau: 'Jij mag dit en dat niet'. Je kunt ook op relatieniveau bespreken waarom een leerling doet wat hij of zij doet en van daaruit het gesprek aangaan."

Samenwerkingen zijn zowel voor John als voor Hans altijd heel belangrijk geweest. De slogan van Tumult is niet voor niets: 'Tumult maak je samen.' Waarom vinden ze dat zo belangrijk?

"Ik was altijd al bezig met samenwerkingen organiseren. En ook bij Beeld & Geluid kwam ik al snel in contact met onder andere scholen en culturele instellingen. Achteraf kun je dat zien als ecosystemen. Ik besloot dat ik in de laatste fase van mijn werkende leven wilde verdiepen op wat ik als hoofdzaak van mijn werk beschouw en dat ging over netwerken."

- "Die ecosystemen zijn een grappige connectie naar je opleiding tot biologiedocent. Was die fascinatie er toen ook al?"

"Dat klopt ja, vooral de ontwikkeling ervan vond en vind ik heel interessant. En tegenwoordig zie je dat samenwerken steeds meer in ecosystemen gebeurt."

- "Wat is jouw definitie van een ecosysteem?"

"In een digitale businesscontext betekent het dat je een digitaal platform hebt met een of meer eigenaren. Verder zitten daar klanten, co-developers, toezichthouders en leveranciers aan vast. Het is een verband van samenwerkende partijen met een gemeenschappelijk overstijgend doel (purpose). Dat kan afwijken van je organisatiedoel. In een ecosysteem word je

wederzijds afhankelijk van elkaar, dat is kenmerkend. Bijvoorbeeld: universiteiten bieden gepubliceerde onderzoeken aan en bedrijven verdienen daar geld mee door die content te ontsluiten voor consumenten. Dan is de vraag: wie is eigenlijk de baas van die content en hoe zit dat verdienmodel in elkaar, profiteert een onderzoeker daar ook van of niet? Dit speelt zich nu overal af in de publieke sector."

Op 16 april organiseren we de Nationale Mentorendag met als thema motivatie. We willen daar met de aanwezige mentoren een gemeenschappelijke definitie opstellen van wat een echt goede mentor is. Kan dat het begin zijn van zo'n purpose-driven platform?

"Dat zou zeker de start kunnen zijn van een beweging. Een platform zou daarvan een resultaat kunnen zijn. Om het vervolg daarvan vorm te geven, helpt het als je je gezamenlijke doel hebt gedefinieerd."

- "Dat doet me denken aan het opzetten van een kernprofiel voor een ib'er. Het duurde even voordat dat van de grond kwam. Totdat men zei: dit gaat over de kwaliteit van het onderwijs, toen kwam ineens iedereen in beweging. Je hebt iets nodig waarvan je zegt: dat beweegt ons ook daadwerkelijk."

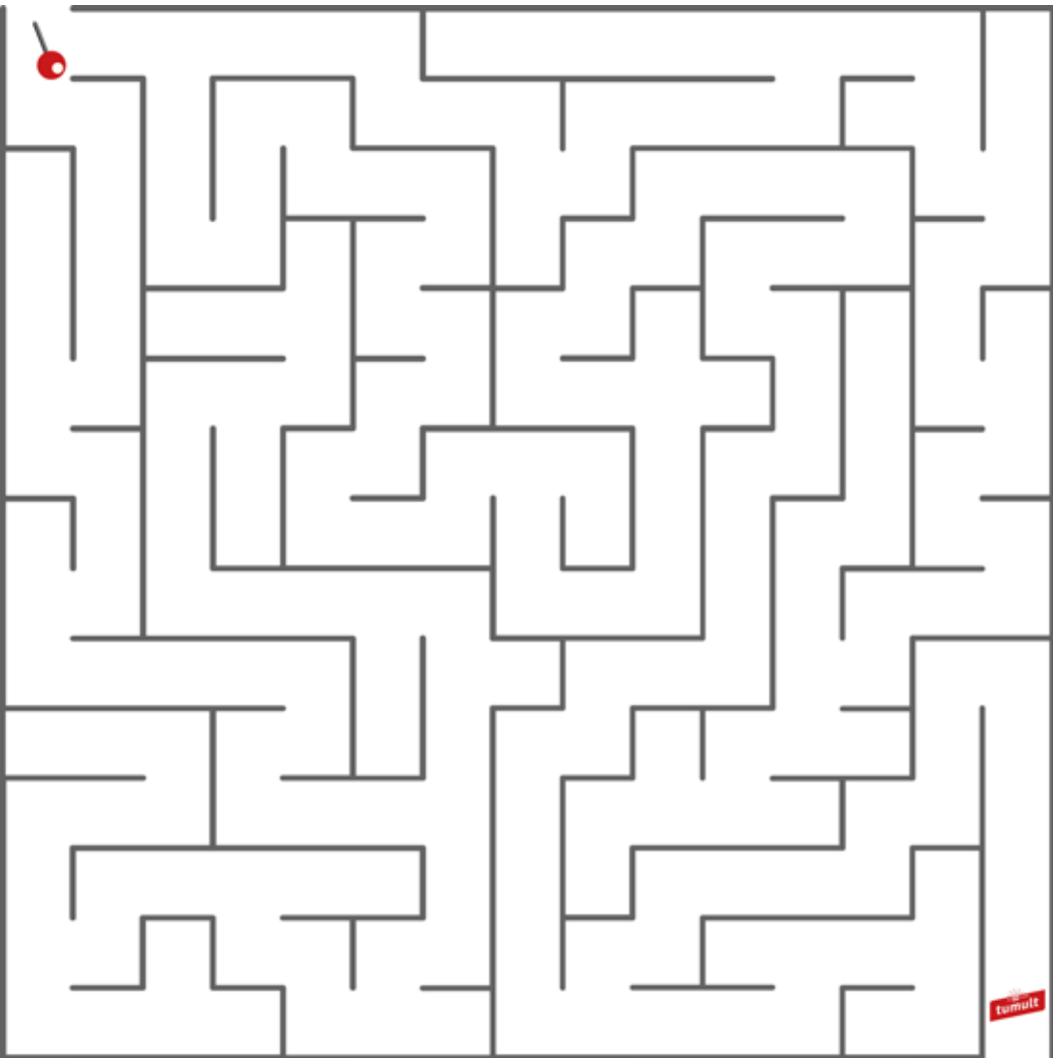
"Klopt, mensen voelen zich verbonden tot iets wat ze belangrijk vinden. De brandstof van zo'n beweging kan zijn: het hervinden van je oorspronkelijke motivatie om überhaupt docent of mentor te worden."

- "Het gaat over verbinden. Als je docenten vraagt naar hun mooiste moment in het onderwijs, halen ze ook vaak die verbinding met die ene leerling aan die een verschil maakte."

"Vertrouwen is altijd een voorwaarde om tot iets te komen. En als je dan ook nog collectief met een onderwerp bezig bent, dan maak je meer impact dan als je het alleen doet. En dan zijn we weer terug bij de ecosystemen: je doet het samen."

Puzzels en spelletjes

Een doolhof dat leidt naar '25 jaar Tumult'.

AL 25 JAAR

tumult

WOORDZOEKER

Vind en omcirkel de woorden. De overgebleven letters vormen samen twee zinnen.

G	N	I	D	N	I	B	R	E	V	A	G	L
R	S	M	E	N	B	T	O	R	N	B	E	E
O	N	E	K	R	E	W	N	E	M	A	S	N
E	J	E	E	D	G	E	R	S	P	I	P	L
P	I	E	N	D	E	E	E	L	E	E	R	R
L	F	U	I	N	L	O	O	H	C	S	E	M
S	G	I	B	E	E	D	G	E	A	L	K	E
E	I	T	A	V	I	T	O	M	D	E	I	N
D	I	J	N	G	D	H	E	C	N	T	M	T
L	E	E	R	L	I	N	G	E	E	N	T	O
O	O	S	R	A	N	A	T	M	G	N	A	R
B	A	K	J	E	G	S	A	M	A	E	T	N

• begeleiding

• mentor

• samenwerken

• leerling

• docent

• school

• motivatie

• lob

• leren

• agenda

• gesprek

• verbinding

• groep

• sfeer

• uitjes

Wat vinden leerlingen van hun mentor

In maart 2024 interviewden we een aantal leerlingen op straat over hun docenten en mentoren en over het thema motivatie. Dit zijn een paar van de antwoorden die ze gaven en die we jullie niet wilden onthouden:

"Een goede mentor is lief, maar ook streng."

"Onze klas is echt irritant, maar bij onze docent Frans en mentor doen we altijd normaal. Waarom? Omdat ze heel aardig is, dus dan vinden we het niet ok om te gaan klooiën."

"Individuele gesprekken met de mentor zijn wel handig, vooral als er thuis dingen spelen."

"Als een docent je vertelt dat je het examen niet gaat halen als je zo doorgaat, werkt dat niet echt motiverend."

"Ik houd niet van docenten die proberen heel populair te zijn. Je hoeft niet te doen alsof je onze vriend bent."

"Onze mentor organiseert leuke activiteiten en spelletjes in de mentorles, waardoor onze klas echt hecht is geworden."

"Mentorlessen zijn voor mij niet zo nuttig. Ik zou het beter vinden als we gewoon af en toe 1-op-1 een gesprek hebben."

"Laatst wilde de LO-docent een brief sturen naar m'n ouders over mijn absentie en toen zei mijn mentor: 'Ik praat echt chill.'"

"Ik voel me meer gemotiveerd als een docent vaker mijn sterke punten benadrukt dan mijn zwakke."

"Als een mentor ons om onze mening vraagt, of het nou over de les gaat of over een uitje, dat vind ik wel belangrijk, ja."

"Onze mentorles gaat vaak niet door, omdat onze mentor dan zelf ook niet weet wat we moeten doen in die les."

"Het is belangrijk dat een mentor openstaat voor vragen en problemen, ook buiten de lessen om."

Colofon